

PRZENASZAĆ (15) *vb impf*

e jasne; w inf oba a jasne; w pozostałych formach pierwsze a pochylone.

inf przenaszać (1). ◇ *praes 1 sg* przenaszam (1). ◇ *3 sg* przenaszà (5). ◇ *1 pl* przenaszamy (3). ◇ *3 pl* przenaszają (2). ◇ *praet 3 sg f* przenaszala (1). ◇ *3 pl m pers* przenaszali (1). ◇ **[fut 2 sg m** będziesz przenasział.] ◇ *con 3 sg m* by przenasział (1). ◇ **[impers con** by przenasz(a)no. ◇ *part praes act* przenaszając.]

Sł stp, Cn brak, Linde także XVII w.

1. *Przemieszczać* [w tym: *co* (4)] (5) :

A. *Zmiana miejsca odbywa się przez ruch; tu: zabierać z jednego miejsca i umieszczać na innym* (5) :
Przen (1) :

Zwrot: »do nieba przenaszać« = *kierować myśli ku sprawom boskim* (1): które [słowo boże] dużą czyni mocną/ y śtatecznieyszą/ y mędrszą: nie dopuszczając tego aby od nikczemnych myśli miała być poimána: ale czyniwszy ją lekką y skrzydlatą/ aż do nieba ją przenała *CzechEp* 134.

a. *Niosąc lub wioząc* (4) : *Transporto, De loco in locum porto, traduco, transmitto* – *Przenałam.* *Calep* 1081a.

[przenaszać czego [funkcja supinum: do przenaszania]: a to kamienye przyeniesz sząd a polosz ye vpyecza Tedy panna evffraxya krom zamyaskanya szla kamienya onego przenaszacz *ŻywEufr* 56].

przenaszać dokąd (1): acz lię tak zda/ żeby na mieyscu pewnych niektorych/ z onych państw siedział y onymi władał y onym zołobną rozkázował/ y skárby ich do skárbu swego przenałał *CzechEp* 373.

Zwrot: »z miejsca przenaszać« (1): Iako kámięń gdy go często á gęłto z myełcá przenałła/ nye łatwie obrałta ani mchem obchodzi. *GliczKsiąż* Nv.

W przen (1) : Bo kiedym chciał przełożyć przez twój próg swe nogi/ Ali mi ie pácholcy twoi przenałzają [tj. *przenoszą mnie*] *PudłFr* 17.

a. **[O słupach granicznych: przesuwać, przedstawiać:** Nie będziesz przenałzał granic *[Non transferes terminum]* bliźniego twego/ które założyli przodkowie twoi w dziedzictwie twem *BibRadz Deut* 19/14 *(Linde)*.]

B. **[Zmiana miejsca nie odbywa się przez ruch; tu: przez czynność prawną [co dokąd]:**

a. *Wpisywać do akt:* slyachethny Ivan z lexandrowicz odstempuyancz poviathu swego Cracowskyego, a wazlaw korzonowskij z Korzonowa dossicz czynyacz zapyssowi grodzkyemu Cracowskyemu a tho y wziemstwo przenaszayancz dobrovolnye zeznały yz thakową umowę myędzy sobą nynye czynią *ZapKraK* 1544 218/685.

b. *Przekazywać do rozpatrzenia, apelować:* tedy my chcąc do prętszy sprawiedliwości przyść mocyje, apelacyje wszelakie do sądu wiecowego teraz przez nas postanowionego przenaszamy tak, iż motiones et appellationes wszelakie do sądu wiecowego [...] od tych sądów i urzędów przerzeczonych na czasy potomne bywać mają *AktaSejmikPozn* 1574/20.]

2. **[Przekazywać (o informacjach) [co do kogo od kogo]:** Jedno tego co napilniej strzeżcie, aby tam jakich nowinek do królowej jej m(ilości) nie przenaszano, a zwłaszcza od białychgłówn, które się więc takimi nowinkami rady parają. *ListyPol* II 1548/140.]

3. *Zmieniać; tu: pod względem podmiotu lub obiektu oddziaływania: zmieniać zakres obejmowania, stosowania [co] (4) :*

[*przenaszać na kogo: aby pocziwość y włafność Bifkupá náfze⁸⁰ Páná Chriftuła, ná Święte nikt nieprzenafzał HerbOdpow Qq5.*]

a. *W sferze władzy, prawa i innych zjawisk życia społecznego: dawać, powierzać (4) :*

przenaszać od kogo do kogo (1): Wfzákże iednák/ gdy wola BOża będzie: ktory łam kroleřtwá odmienia/ y od narodu do narodu ie przenafza/ gdy čás náznáczony vpadku ktorego przyidzie: tedy tám nic przeciw woley y pořtánowaniu Bożemu nie pomoże *CzechRozm 255.*

przenaszać na kogo (3): BielKron 337v; W ktorey mierze [tj. nadaniu imienia] częřtokroć niektorzi zwykli błędzić/ gdy lekkořcią nieiáką zwiedzieni/ álbo łami nowych imion wynáleřczámi chcą być widziáni/ álbo yeřliże niektorych od řtárfzych řwych dořtáli/ tedy ye yákoby narodu dziedřiczne ná potomki pewną wiárá przenafzáyą. KwiatKřięż Av. Cf przenaszać na kogo przez co.

przenaszać na kogo przez co [= na mocy czego] (1): y wfzytko práwo/ które nam Miřtrzowi Zakonowi w przerzeczonjch [!] źiemiách iákokolwiek należało/ ná Páná Káźimiérzá Króla y króleřtwo y iego potomki Króle Polřkie ná wieki przenafzamy/ przez ninieyřzy przywiléy SarnStat 1089.

Szeregi: »dawać a przenaszać« (1): dawamy á ná was przenafzamy řwobodnie ná wieczność/ wfzyřtki kráiny BielKron 337v.

»odmieniać i przenaszać« (1): CzechRozm 255 cf przenaszać od kogo do kogo.

4. *Zwrot: »przenaszać przez ogień [kogo; komu (1)]« = spalać na ofiarę; transire facere PolAnt (2) :* Y wybudowáli káplice wyřokie Báálowi/ ktore łą ná dolinie řynow Hennom/ kędy przenafzáli przez ogień řyny y corki řwoie Molochowi *BibRadz Ier 32/35, Deut 18/10.*

5. *Przewyřszać, okazywać się większym pod jakimřs względem [kogo, co] (3) :* Y ptak lotem řkóry Ze mnie řie řłał ták řliczny/ iż řniegu białego Iářność ma/ przenafzáła łábęciá iářného. *GosłCast 19.*

przenaszać w czym (1): Powiém/ iż nář częřć więřřza dobrych w pobořności Przenafzamy tych/ co řie kocháią we złořci. *GosłCast 44.*

Zwrot: »daleko przenaszać« (1): GliczKřięż C6 cf Szereg.

Szereg: »przechodzić a przenaszać« (1): Y ktora ofiádłość [tj. prawo włafności] wfřyřtkye inřře dobrá á o[c]hędořenřtwá dáleko przechodzi y prze[n]ařřa GliczKřięż C6.

6. *Wybaczać, odpuszczać [co] (1) :* Táż iedná omieniona vćiechá od ćiebie [tj. że kobiety są matkami]/ Wřzyřtkie zmázy przenafza/ rozgróřmia od řiebie *GosłCast 45.*

Synonimy: 1. B.a. wpisować; b. apelować; 2. rozgłaszać; 3. zmieniać; a. dawać, poruczać, powierzać; 5. przechodzić, przemagać, przewyřszać.

Formacje współrdzenne cf NIEŚĆ.

Cf PRZENASZANY